

Op zoek naar ontwikkelingsperspectieven voor de suburbane universiteitscampus

SEPP MATYN [I.R. ARCHITECT, STEDENBOUWKUNDIGE]

Tussen realiteit en droombeeld...

De gebouwen van Campus 'Drie Eiken' lijken zonder veel visie te zijn rondgestrooid in een vlekkelig allegaartje van verwaarloosde groene ruimten, die allengs worden weggevreten door parkings, ogenschijnlijk willekeurige verhardingen en spontaan ontstane paden. Nergens krijg je als bezoeker notie van een duidelijke toegang tot het grondgebied van de Universiteit Antwerpen (UA). Op sommige plaatsen lijkt de universiteit zich tussen de bestaande buitenwijken gewrongen te hebben, terwijl ze er even verderop weer genereus ruimte voor schijnt te scheppen. Pogingen om de organisatie van de campus te duiden door een overmaat aan interne bewegwijzering, geven veeleer blijk van organisatorische wanhoop dan dat ze orde scheppen.

De Wilrijkse UA-campus illustreert daarmee een trend die zich de voorbije decennia steeds duidelijker heeft afgetekend in het Vlaamse – en bij uitbreiding (West-)Europese – universiteitslandschap; een trend die ook blijkt uit de discrepantie tussen de weinig aantrekkelijke realiteit op menige universiteitscampus en het romantische beeld dat de term 'campus' desondanks nog vaak oproept. Realiteit en ideaalbeeld vinden nochtans allebei hun

oorsprong in de archetypische Noord-Amerikaanse universiteitscampus, die in ruimtelijk opzicht vooral gekenmerkt wordt door zijn landelijke inplanting en zijn coherente, parkachtige vormgeving met groene open ruimten en vrijstaande gebouwen.

De campusgedachte

Het campustype kreeg vorm vanaf de 17de eeuw, toen Engelse kolonisten zich langs de oostkust van het Noord-Amerikaanse continent begonnen te vestigen. Ze richtten er scholen op die aanvankelijk sterk geïnspireerd waren op de colleges uit hun thuisland. Als gevolg van praktische beperkingen (weinig financiële middelen, de noodzaak tot het gebruik van lokale materialen, lange reistijden, etc.) en onder invloed van de puriteinse geloofsleer, kregen de koloniale colleges echter snel eigen, typische karaktertrekken. Waar de Engelse colleges zowel vormelijk als functioneel gesloten gemeenschappen waren, die ondanks hun typisch centrale, stedelijke ligging, enkel de noodzakelijke logistieke banden met het omliggende stadswaefsel onderhielden, hadden hun Noord-Amerikaanse tegenhangers een open, meer

3 Eiken

Wie de Antwerpse universiteitscampus 'Drie Eiken' in Wilrijk voor het eerst bezoekt, doet er verstandig aan een plattegrond van het gebied mee te nemen. Een gebrek aan oriëntatiepunten, zichtbaarheid en hiërarchie tussen de verschillende landschapselementen maken dat je moeilijk een totaalbeeld krijgt van de site. Dat gebrek aan leesbaarheid is symptomatisch voor de ruimtelijke problematiek waarmee deze campus vandaag kampt. 'Drie Eiken' is in dat opzicht overigens geen alleenstaand geval. Sepp Matyn nam in zijn masterproef, met deze plek als vertrekpunt, het ruimtelijke fenomeen van de naoorlogse, suburbane campus onder de loep. (KR)

1 Universiteit Antwerpen, Campus 'Drie Eiken' [Foto: LV] 2 Campus Harvard University (Cambridge, MA) [Foto: Fill]